

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, soudkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudce JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **R. S.**, proti žalovanému: **Celní ředitelství Brno**, se sídlem Koliště 21, 601 44, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 5. 2009, č. j. 29 Ca 138/2007 - 21,

t a k t o :

Věc **se postupuje** dle ust. § 17 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní k rozhodnutí rozšířenému senátu.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný (dále jen stěžovatel) kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Brně (dále jen krajský soud), kterým bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 4. 2007, č. j. 2523-2/07-010100-21 pro vady řízení zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

V kasační stížnosti stěžovatel nesouhlasí s právním názorem krajského soudu, že z obsahu předmětných správních rozhodnutí a z připojeného správního spisu, nelze nijak zjistit, zda v případě podání návrhu na Okresní soud v Přerově, resp. případně exekučního příkazu tohoto soudu, byl takový úkon adresovaný a také doručený dlužníkovi, a pokud ano, kdy k tomuto doručení došlo.

Dle stěžovatele ze spisu bylo seznatelné, že k promlčení celního dluhu tak, jak jej namítal daňový dlužník, v daném případě nedošlo. Krajský soud vůbec nezohlednil fakt, že Celní úřad Břeclav-dálnice využil v daném případě dobrodiní zákona a o provedení exekuce požádal soud, a že tato situace není řešena ustanovením § 282 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. S ohledem na to, že právní předpis, podle kterého provádí celní úřad vymáhání celního dluhu, umožňuje přenést exekuci na soud, je namístě uplatnění všech právních norem, které s výkonem rozhodnutí prováděným soudem souvisí, tedy v tomto případě aplikace ustanovení § 112 občanského zákoníku, který tuto situaci řeší. Podle tohoto ustanovení, uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu a v zahájeném řízení se řádně pokračuje (což se v daném případě prokazatelně stalo), promlčecí doba od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží.

V daném případě krajský soud namísto toho, aby uvedený návrh na výkon rozhodnutí vyhodnotil jako relevantní úkon, který zastavil promlčecí lhůtu, tak nad rámec žalobních námitek zpochybnil skutečnost, zda předmětné usnesení daňový dlužník obdržel. K uvedenému závěru dospěl i přes to, že z obsahu žaloby je zřejmé, že tuto skutečnost daňový dlužník nezpochybňuje. Ten především namítal, že daňový dlužník musí být o provedeném úkonu informován správcem daně, nikoliv zprostředkovaně, tedy soudem či dokonce nahodile. Žalobce sám namítl, že byl o provedeném úkonu informován prostřednictvím Okresního soudu v Přerově ze dne 20. 6. 2001, č. j. 19 E 1240/2000 - 18, kterým soud usnesením nařídil výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí majitele.

S přihlédnutím k výše uvedenému se stěžovatel domnívá, že krajským soudem byly nesprávně posouzeny předmětné vymáhací úkony, na základě kterých byla celními orgány námitka promlčení odmítnuta, neboť tyto úkony měly být posuzovány v kontextu ustanovení § 112 občanského zákoníku a nikoliv podle ustanovení § 282 celního zákona, přitom v souvislosti s podmínkami stanovenými v tomto ustanovení poté krajský soud vyžadoval doplnění důkazů o skutečnosti, o kterých však není v daném řízení sporu.

Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhuje rozsudek krajského soudu v celém rozsahu zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

Z obsahu správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti rozhodné pro posouzení věci.

Dne 25. 10. 1995 vydal Celní úřad Břeclav-dálnice (dále jen CÚ) jedenáct platebních výměřů, kterými uložil žalobci uhradit celní dluh ve výši 4 084 336 Kč. Dne 13. 11. 1995 vydal CÚ výzvy k plnění v náhradní lhůtě, které žalobce obdržel dne 12. 12. 1995 (vzhledem k uvedenému by šestiletá promlčecí lhůta uplynula bez dalšího vymáhacího úkonu dne 31. 12. 2001). Dne 4. 12. 2000 podal CÚ k Okresnímu soudu v Přerově návrh na výkon rozhodnutí.

O uvedeném návrhu rozhodl Okresní soud v Přerově usnesením č. j. 19 E 1240/2000 - 18 ze dne 20. 6. 2001, kterým nařídil výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí.

Dne 8. 1. 2007 učinil žalobce u CÚ podání, ve kterém vznesl námitku promlčení předmětného celního dluhu. CÚ vydal dne 24. 1. 2007 rozhodnutí č. j. 192-01/07-0211-021, kterým námitce promlčení nevyhověl. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán podrobně popsal dosavadní průběh řízení, rovněž zde konstatoval, že za úkon, kterým došlo k přerušení lhůty, je nutno považovat usnesení č. j. 19 E 124082000 - 18 ze dne 20. 6. 2001, kterým soud nařídil výkon rozhodnutí. Dne 28. 2. 2007 podal žalobce proti uvedenému rozhodnutí odvolání, které bylo rozhodnutím stěžovatele č. j. 2523-02/07-010100-21 ze dne 27. 4. 2007 zamítnuto, a to v intencích prvoinstančního orgánu, včetně poukazu na předmětné usnesení Okresního soudu v Přerově.

Žalobce toto rozhodnutí napadl u Krajského soudu v Brně žalobou. Krajský soud rozhodnutí stěžovatele pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí přitom odkázal na rozsudek NSS ze dne 21. 6. 2007, č. j. 1 Afs 115/2006 - 50, v němž zdejší soud vyslovil: „Účinky přerušení promlčecí lhůty podle § 282 odst. 2 zákona ČNR č. 13/1993 Sb., celní zákon, může mít pouze úkon celního orgánu adresovaný a doručení dlužníkovi, a to přesto, že v citovaném ustanovení není výslovně uvedeno, že o těchto úkonech musí být dlužník zpraven. Za takový úkon je nutno považovat i provedení soupisu movitých věcí dlužníka soudem podle § 326

o. s. ř. v případě, kdy celní orgán podal k tomuto soudu návrh na provedení výkonu rozhodnutí; úkon exekučního soudu je v tomto případě přičitatelný celnímu orgánu.“ (publ. in Sb.NSS č.1328/2007))

Krajský soud s odkazem na uvedený rozsudek konstatoval, že pokud v daném případě došlo k přerušení promlčecí lhůty, bylo třeba zjistit, zda v případě podání návrhu na Okresní soud v Přerově, resp. případně nařízení výkonu rozhodnutí tohoto soudu, byl takový úkon adresovaný a také doručený žalobci, a pokud ano, kdy k tomuto doručení žalobci adresovaného úkonu došlo.

Pátý senát, který nyní ve věci rozhoduje se hodlá od výše vysloveného právního názoru v rozsudku č. j. 1 Afs 115/2006 - 50 odchýlit; odkazuje v této souvislosti na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3511/2006 ze dne 24. 7. 2008, v němž soud ve skutkové i právě shodné věci uvádí:

„Rozhodnutí vydané v celním řízení, které se stalo vykonatelným, je exekučním titulem pro exekuci, kterou provádí vydáním exekučních příkazů příslušný celní úřad (srov. § 306 a násl. zákona č. 13/1993 Sb.). C. ú. může také požádat o provedení exekuce soud (§ 306 odst. 3, věta druhá, zákona č. 13/1993 Sb.).

Ustanovení § 282 odst. 2 zákona č. 13/1993 Sb. přerušení promlčecí lhůty spojuje věcně s „úkonem směřujícím k vybrání nebo vymožení nedoplatku,“ tj. s úkonem celního úřadu, jakým je např. písemná upozínka o zaplacení, výzva k zaplacení v náhradní lhůtě nebo vydání exekučního příkazu; z hlediska časového pak stanoví, že nová promlčecí lhůta začne běžet po uplynutí kalendářního roku, ve kterém „byl dlužník o tomto úkonu zpraven.“ Provedenými úkony podle zmíněného ustanovení jsou úkony celního úřadu, jejichž cílem je vybrat nebo vydobýt nedoplatek způsoby předvídanými zákonem č. 13/1993 Sb. Je-li jedním z těchto způsobů „provedení exekuce vydáním exekučního příkazu,“ nová promlčecí lhůta začne – při splnění shora uvedených podmínek – běžet bez ohledu na to, zda probíhá exekuce podle § 306 zákona č. 13/1993 Sb. Jinak řečeno, po dobu provádění exekuce se promlčecí lhůta stanovená v § 282 odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb. nestaví.

Zcela odlišná situace nastává, jestliže celní úřad využije dobrodiní zákona a „o provedení exekuce“ požádá soud. Podání návrhu na nařízení soudního výkonu rozhodnutí je sice rovněž úkonem směřujícím k vymožení nedoplatku, ovšem co do přerušení (stavení) promlčecí lhůty s ním nejsou spojeny důsledky plynoucí z ustanovení § 282 odst. 2 zákona č. 13/1993 Sb. Je tomu tak proto, že celní úřad jako účastník řízení (§ 19, část věty za středníkem, o. s. ř.) uplatňuje právo, které bylo pravomocně přiznáno (správním rozhodnutím); v takovém případě není důvodu, aby se neuplatnilo ustanovení § 112 obč. zák. Jestliže návrh na nařízení výkonu rozhodnutí pro vydobytí vymahatelné (judikátní) pohledávky (celního dluhu) podal oprávněný před uplynutím promlčecí lhůty stanovené v § 282 odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb., promlčení se dnem zahájení vykonávacího řízení staví. Znamená to, že po dobu řízení o výkon rozhodnutí promlčecí doba – pokračuje-li oprávněný řádně v zahájeném řízení – neběží.“

Nejvyšší správní soud se přiklání k závěrům, které učinil Nejvyšší soud a *obiter dictum* poukazuje na to, že obdobně jako ustanovení § 112 občanského zákoníku také ustanovení § 70 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků (s účinností od 1. 1. 2008) již stanoví, že po dobu výkonu rozhodnutí soudem nebo soudním exekutorem anebo do uspokojení z výtěžku veřejné dražby lhůta podle odstavců 1 a 2 neběží, a to až do právní moci rozhodnutí o ukončení těchto řízení nebo jeho ukončení. (Dle ust. § 320 celního zákona se na řízení o vyměření a vymáhání cla použije rovněž zákon o správě daní).

Není pochyb o tom, že o každém úkonu, má-li mít relevantní účinky, musí být daňový subjekt (zde dlužník) vždy prokazatelně zpraven. V projednávané věci žalobci byly řádně doručeny výzvy k úhradě nedoplatku v náhradní lhůtě dne 12. 12. 1995, tyto výzvy lze nepochybně považovat za úkon způsobilý přerušit běh promlčecí lhůty, konec lhůty, v níž bylo

lze dluh vymáhat případně tudíž na 31. 12. 2001. Skutečnost, zda a kdy byl žalobce srozuměn s podáním návrhu na výkon rozhodnutí (ze dne 4. 12. 2000), resp. se samotným nařízením výkonu rozhodnutí (dne 20. 6. 2001) je proto zcela bez významu. Nelze proto akceptovat názor vyslovený prvním senátem, totiž, že úkon exekučního soudu je přičitatelný celnímu orgánu. Při tomto výkladu by bylo lze dovozovat, že každý úkon soudu, (je-li o něm dlužník zpraven) je způsobilý znovu obnovit běh promlčecí lhůty (zde tedy např. usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí z 20. 6. 2001 by prodloužilo promlčecí lhůtu do 31. 12. 2007). Jak již bylo vyloženo výše, pátý senát má za to, že po dobu prováděného výkonu rozhodnutí soudem, promlčecí lhůta neběží. Je proto, v projednávané věci, na místě zabývat se a priori tím, zda již došlo, resp. mohlo dojít k promlčení práva vymáhat celní dluh, a to s ohledem na prováděný výkon rozhodnutí soudem. Samotné úkony soudu, ať již o nich byl žalobce zpraven jakkoli, resp. kdykoli, nemohou mít proto na posouzení toho, zda dlužná pohledávka je či není promlčena, žádný vliv, neboť po dobu provádění takových úkonů lhůta neběží a správce daně (celní orgán) má tedy k dispozici zbytek lhůty, která mu zbývá od předání věci soudu do ukončení řízení před ním.

Pátý senát na základě výše uvedených úvah se hodlá odchýlit od právního názoru, který vyslovil dříve první senát a domnívá se, že úkony soudu nelze považovat za úkony celního orgánu, které by mohly být způsobilé dále prodloužit promlčecí lhůtu, resp. její běh znovu obnovit.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: JUDr. Josef Baxa, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Karel Šimka, JUDr. Jakub Camrda, JUDr. Marie Turková, JUDr. Miluše Došková a JUDr. Jaroslav Vlašín. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení (§ 8 odst. 1 s. ř. s.).

V Brně dne 18. února 2010

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu